

JORNADA ARXIUS, DRETS HUMANS I TRANSPARÈNCIA

Presentació

La jornada *Arxius, drets humans i transparència* té l'objectiu de plantejar una reflexió conjunta sobre tres conceptes que, més enllà del cercle d'experts en aquestes disciplines, es llegeixen sovint de manera excloent per part de la ciutadania. Pel contrari, l'anàlisi de la realitat mostra la ineludible necessitat d'articular aquests conceptes per propiciar resultats altament satisfactoris en l'àmbit dels drets humans, la memòria històrica i el retiment de comptes.

En aquesta jornada, es pretén mostrar, mitjançant casos concrets, a voltes emblemàtics, que els ideals de veritat, justícia i lluita contra la impunitat i la desmemòria, present a les agendes dels governs i les organitzacions més avançades a nivell nacional i internacional, s'assoliran en tota la seva plenitud en la mesura que es produeixi un encaix que aglutini el potencial informatiu i testimonial dels documents d'arxiu amb les accions encaminades a resoldre els conflictes polítics – sovint dirigits en l'àmbit militar- en el marc d'unes administracions que entenguin la transparència com una política de portes obertes pel que fa a l'accés als documents i a la informació.

A banda de la necessària reflexió teòrica, la jornada vol fer evident la necessitat de treball conjunt mitjançant l'anàlisi de casos com el conflicte armat colombià, la destrucció intencionada del patrimoni documental en la guerra dels Balcans o l'ús reparador dels arxius en les transicions de dictadures militars a règims democràtics al con sud, entre d'altres. En síntesi, una jornada que vol visualitzar el repte de fomentar la integració de disciplines i també, la ineludible interdisciplinarietat entre professions compromeses a treballar conjuntament com ara els arxivistes-gestors de documents, historiadors, juristes, antropòlegs, periodistes i experts en drets humans amb l'objectiu prioritari de respondre a la reivindicació col·lectiva de dignitat i justícia universal.

Data: 27 de febrer de 2017

Horari: De les 15.45 h a les 19.00 h

Lloc: Born Centre de Cultura i Memòria
Sala-Auditori Comercial 5
Carrer Comercial, 5

Organitza: Institut dels Passats Presents i Arxiu Municipal de Barcelona

Col·labora: Consell de la Joventut de Barcelona

Inscripcions:

Caldrà efectuar la inscripció a través d'aquest formulari (cjb.cat/arxius)

Termini d'inscripcions: de l'1 al 17 de febrer, ambdós inclosos

Les places són limitades (segons aforament de la sala)

Més informació a:

Arxiu Municipal de Barcelona
Avinyó, 7
934027606
arxcap@bcn.cat

Programa

- 15.45 - 16.00 h
Recepció dels participants
- 16.00 - 16.15 h
Inauguració de la Jornada a càrrec de Ricard Vinyes, Comissionat de Programes de Memòria de l'Ajuntament de Barcelona
- 16.15 - 16.35 h
L'Arxiu Municipal de Barcelona: del pergamí a l'estratosfera digital
A càrrec de Joaquim Borràs, Arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona
Resum:
Breu recorregut per la història de l'Arxiu de la Ciutat des de l'edat mitjana fins als grans esdeveniments de la Barcelona contemporània. També s'exposarà breument els seus fons documentals (pergamins, llibres de privilegis, plànols, mapes, fotografies) que són d'una gran riquesa i varietat, fet que el converteixen en un dels centres més importants d'Europa, al costat dels arxius del Vaticà, de la Corona d'Aragó, de París, Londres, etc. Actualment, es treballa per acostar el ric patrimoni de tots els temps i per assegurar l'accés democràtic a la documentació, mitjançant les plataformes digitals.
- 16.35 - 17.00 h
Arxius i drets humans: secrets, espies i dictadures
A càrrec de Ramon Alberch, president de l'ONG Arxivers sense Fronteres Internacional
Resum:
Volem evidenciar la necessitat d'organitzar, preservar i fer accessibles els arxius més sensibles per a la defensa dels drets humans, especialment els produïts pels estaments militars, els serveis d'intel·ligència i les policies polítiques. En aquest context sovintegen els exemples, com són els casos de la destrucció dels arxius del con sud, la descoberta de l'arxiu del Terror de l'operatiu Còndor a Paraguai o les destruccions intencionades d'arxius i biblioteques en la guerra dels Balcans.

- 17.00 - 17.25 h

Arxivers sense Fronteres: cooperació arxivística per a una societat més justa

A càrrec de Ricard Ibarra, president de l'ONG Arxivers sense Fronteres

Resum:

Els arxius, com a testimoni de l'activitat humana, tenen un paper clau en el respecte dels drets individuals i col·lectius de les persones. L'ONG Arxivers sense Fronteres va néixer l'any 1998 a Barcelona, per l'impuls d'un grup d'arxivers convençuts de la necessitat de cooperar solidàriament en aquest àmbit, especialment en països en vies de desenvolupament que requereixin suport per a disposar d'arxius operatius, o hagin estat afectats per conflictes bèl·lics o catàstrofes naturals, així com en aquells que han patit l'acció repressiva de règims dictatorials. En tots aquests casos, la creació, tractament i preservació dels arxius esdevenen elements fonamentals per assegurar els drets de les persones, exigir responsabilitats, si es el cas, i disposar d'una memòria històrica sense buits.

- 17.25 - 17.50 h

De Jerusalem a Wikileaks: acords secrets i filtracions massives. Què aporten els arxius a la transparència?

A càrrec de Joan Pérez Ventayol, tècnic superior en arxius i gestió de documents al Consell Comarcal del Vallès Occidental

Resum:

A partir d'unes pinzellades als grans pactes subscrits per les cancelleries europees durant la Primera i la Segona Guerra Mundial, amb les seves corresponents clàusules secretes; i a partir de referències a les filtracions massives de dades al segle XXI, com el cas de *Wikileaks*, es farà una reflexió al voltant de què és i què no és transparència. I des d'aquesta reflexió, es mirarà d'explicar quins són els elements que els arxius i la metodologia arxivística aporten perquè l'accés a la informació i la transparència de les actuacions públiques sigui real i efectiva.

- 17.50 - 18.50 h

Debat

Moderadora: Montserrat Beltran, directora de l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona

- 18.50 - 19.00 h

Tancament de l'acte